

UKMERGĖS R. SIESIKŲ PAGRINDINĖ MOKYKLA

**SIESIKŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS 2022-2024 M.
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA**

**2022-2024 M.
Siesikai**

PRITARTA
Ukmergės rajono savivaldybės
administracijos direktoriaus
2022 m. rugpjūčio 10 d.
įsakymu Nr. 13-1334

PATVIRTINTA
Ukmergės r. Siesikų pagrindinės mokyklos
direktoriaus
2022 m. rugpjūčio 30 d.
įsakymu Nr. V100

UKMERGĖS R. SIESIKŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS 2022-2024 M. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. INFORMACIJA APIE ŠVIETIMO TEIKĖJĄ

Mokyklos oficialusis pavadinimas – Ukmergės r. Siesikų pagrindinė mokykla, trumpasis pavadinimas – Siesikų pagrindinė mokykla. Mokykla įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas 290342870.

Mokyklos teisinė forma ir priklausomybė – savivaldybės biudžetinė įstaiga.

Mokyklos savininkas – Ukmergės rajono savivaldybė (identifikavimo kodas – 111107563, adresas – Kęstučio a. 3, LT-20114 Ukmergė).

Mokyklos grupė – bendrojo ugdymo mokykla.

Mokyklos pagrindinis tipas – pagrindinė mokykla, kiti tipai – pradinė mokykla, ikimokyklinio ugdymo mokykla.

Mokyklos buveinė – Laisvės g. 66, Siesikai, LT-20316 Ukmergės r.

Telefonas – 8 (340) 46460

El. p. – info@siesikaigimnazija.lt

Mokyklos istorija: Siesikuose paprinė mokykla veikė jau 1773 m. 1884–1885 m. buvo pastatytas mokyklos pastatas Siesikų miestelyje, kuris tarnavo mokyklos tikslams iki 1985 m. Siesikuose pradinė mokykla veikė nuo 1918 metų. 1944 m. Daugailių dvaro rūmuose buvo įsteigta progimnazija. 1951 metais buvo įsteigta Siesikų vidurinė mokykla. 1964 metais Siesikų vidurinė mokykla persikėlė į naują mūrinį trijų aukštų pastatą. 1985 m. pastatytas 80 vietų mokyklos bendrabutis su valgykla. 2013 m. pakeistas mokyklos statusas iš vidurinės mokyklos į gimnaziją.

Ugdomosios veiklos trukmė

Siesikų pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo grupės veiklos trukmė – 8 val. per dieną, 40 val. per savaitę. Veikla pradedama 8.00 val., baigiama 16.00 val. Ugdomoji ir kita veikla organizuojama pagal Mokyklos direktoriaus įsakymu patvirtintą Dienos ritmą, kuris parengtas atsižvelgiant į subalansuotą gyvenimo režimą, tėvų pageidavimus ir mokyklos galimybes.

1.2. DIRBANTYS MOKYTOJAI IR SPECIALISTAI

Siesikų pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo grupės veiklą organizuoja ikimokyklinio ugdymo auklėtoja (1,2 et.) ir auklėtojo padėjėja (1 et.). Reikiamą specialiąją pedagoginę, medicininę, socialinę ir psichologinę pagalbą vaikams ir jų tėvams teikia Mokykloje dirbantys švietimo pagalbos specialistai: socialinis pedagogas, logopedas, specialusis pedagogas, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, meninio ugdymo pedagogas.

1.3. TĖVŲ (GLOBĖJŲ), BENDRIUOMENĖS POREIKIAI

Atsižvelgiant į tėvų apklausų išvadas, pokalbių su tėvais ir vaikais rezultatus bei įvertinus šeimų gyvenamąją aplinką, pagrindiniai ikimokyklinio ugdymo tikslai turėtų būti orientuoti į vaikų pažinimo, sveikatos saugojimo, komunikavimo, socialinių bei emocinių kompetencijų, elementarių gyvenimo įgūdžių ugdymą.

1.4. ĮSTAIGOS SAVITUMAS IR TRADICIJOS

Kontekstinė aplinka

Siesikų seniūnija yra viena labiausiai nutolusių nuo rajono centro seniūnijų. Jos teritorijai priklauso 62 gyvenamosios vietovės. Seniūnijos centras - Siesikų miestelis nuo rajono centro nutolęs 25 km. Į gimnaziją vaikai pavežami dviem gimnazijos geltonaisiais autobusais.

Siesikų seniūnijoje gyvena apie 1500 gyventojų, stebimos gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijos. Teritorijoje neišvystyta pramonė ir verslas, nedarbo lygis vienas aukščiausių rajone, nėra svarbių susisiekimo kelių.

Siesikai garsūs savo architektūros paminklais. Apie 1 km į pietryčius nuo Siesikų miestelio, pietiniame Siesikų ežero krante (Daugalių kaime) yra Siesikų dvaro rūmai – valstybės saugomas kompleksas. Siesikų miestelyje yra regioninės reikšmės kultūros paveldo objektas – renesansinio stiliaus Šv. Apaštalo Baltramiejaus bažnyčia, statyta 1537 m. Siesikų seniūnijos teritorijoje yra ir kitų kultūros paveldo objektų: buvusio Kiškeliškio dvaro sodyba, Šinkūnų piliakalnis, buvusio Vaivadiškių dvaro sodybos fragmentai, Paobelio (Tulpiakiemio) buvusio dvaro sodybos fragmentai.

Grupių aplinka

Siesikų pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo grupės veikla organizuojama mokyklos bendrabučio I-ojo aukšto patalpose, skirtose ugdomajai veiklai. Šio pastato rekonstrukcija atlikta 2008 metais. Grupei skirtos dvi plačia arka tarpusavyje sujungtos patalpos, rūbinė, tualetas. Patalpose kuriama jauki aplinka, mobiliomis pertvaromis, atsižvelgiant į veiklos pobūdį, modeliuojamos erdvės: svetainė, virtuvėlė, bibliotekėlė, erdvės poilsiui, žaidimams, bendrai veiklai. Papildomai vaikai naudojami gimnazijos sporto sale, lauko aikštynais, lauko žaidimų aikštele ikimokyklinukams.

Programos tikslams įgyvendinti ugdomosios veiklos bus organizuojamos ir kitose Siesikų seniūnijos aplinkose: Siesikų dvare, Šv. Baltramiejaus bažnyčioje, Siesikų girininkijoje, bibliotekoje, Siesikų kultūros centre ir kitur.

Žinios apie vaikus

Daugiau kaip pusė Siesikų pagrindinės mokyklos ikimokyklinės grupės vaikų gyvena socialiai remiamose šeimose. Dalis šių vaikų yra pedagogiškai apleisti, jiems akivaizdžiai trūksta elementarių socialinių įgūdžių: vaikai turi bendravimo sunkumų, nesugeba žaisti, nežino, kaip mandagiai sveikintis, paprašyti, paklausti, neturi higienos įgūdžių. Kai kurių vaikų šeimos turi įvairių socialinių problemų: piktnaudžiauja alkoholiniais gėrimais, dažnai suaugusieji konfliktuoja tarpusavyje, yra bedarbiai, gyvena skurdžiai, dažniausiai – nepilnose šeimose, stokoja socialinių įgūdžių, tėvai vaikus auklėja netinkamais metodais.

Pagal Ikimokyklinio ugdymo programą ugdomų vaikų fizinė, socialinė, emocinė branda atitinka vaikų amžiaus normas, daliai vaikų reikalinga logopedo pagalba.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS

Ugdymą organizuojant palankioje aplinkoje, atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, jų individualią patirtį, padėti jiems pažinti pilnavertį gyvenimą, išsiugdyti pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais įgūdžius, mokėjimo mokytis pradmenis, sveikos gyvensenos įgūdžius, tenkinti prigimtinius, kultūros, etninius, socialinius, pažintinius ir kitus poreikius.

III SKYRIUS PROGRAMOS UŽDAVINIAI

1. Padėti vaikams įgyti bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių.
2. Formuoti vaikų veiklos kultūrą, ugdyti jų įprotį sutvarkyti darbo, pratybų, žaidimų vietą, visada užbaigti pradėtą darbą, tausoti žaislus, daiktus, knygas.
3. Skatinti vaikų savarankiškumą, iniciatyvą, kūrybiškumą.
4. Bendrauti ir bendradarbiauti su tėvais (globėjais, rūpintojais) ar tėvais, įtraukti juos į ugdymo procesą.
5. Atskleisti ir ugdyti prigimtinius gebėjimus, puoselėti individualybę.
6. Saugoti ir stiprinti vaiko sveikatą, padėti įgyti patirties ir supratimo apie sveikatos išsaugojimą ir stiprinimą.
7. Sukurti patrauklią bei saugią ugdymosi aplinką aktyviai vaikų veiklai, žaidimams.
8. Padėti vaikui suprasti žmogaus ir gamtos ryšį, ugdyti ekologinį supratingumą.
9. Ugdyti norą pažinti ir perimti tautos kultūros pagrindus.
10. Sudaryti vaikui sąlygas suvokti savo jausmus, suprasti ir išreikšti bei patenkinti saugumo poreikį, ugdyti psichines galias.
11. Vertinti vaikų aktyvumą, jų idėjas, gebėjimus.

IV SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Įgyvendinant Ikimokyklinio ugdymo programą, vadovaujamosi šiais principais:

- humaniškumo principu – kiekvienas vaikas gerbiamas kaip asmenybė, pripažįstama vaiko nepriklausomybė ir savarankiškumas;
- tautiškumo principu – gaivinamos ir puoselėjamos tradicinės kultūros vertybės, ugdomas geras, doras ir kūrybingas žmogus;
- individualumo principu – vaikai ugdomi atsižvelgiant į individualias savybes, ugdymo tradicijas šeimoje, taikomi skirtingi poveikio būdai, metodai, individualaus ugdymo(si) ar ugdymo(si) grupelėmis formos;
- integralumo principu – garantuojamas vaiko asmenybės skleidimosi integralumas, harmoningumas, fizinio, psichinio ir socialinio ugdymo daroma, vaiko pažinimo, jausmų ir veiklos patirties daroma;
- tęstinumo principu – atsižvelgiant į vaiko jau turimą patirtį bei gebėjimus, siekiama tolesnio darnaus vaiko ugdymo(si) priešmokyklinio ugdymo grupėje, vėliau mokykloje;
- ritmiškumo - visas ugdymo(si) procesas pagrįstas metų, mėnesio, savaitės ir dienos ritmu, nes tai padeda pajauti bendrą žmogaus ir gamtos gyvenimo ritmą;
- kūrybiškumo - vaiko santykis su aplinka formuojamas visame ugdymo(si) procese, kur svarbus gebėjimas žinias panaudoti kūrybiškai;
- sveikatingumo - laiduoti sveiką saugią ugdymosi aplinką, ugdyti nuostatą savarankiškai laikytis asmens higienos, aktyvios veiklos, poilsio ir maitinimosi ritmo, pratinti saugoti savo ir kitų fizinę bei psichinę sveikatą, švarinti aplinką, saugiai jaustis ir elgtis artimiausioje aplinkoje;
- socialumo - individo ir bendruomenės, skirtingų socialinių sluoksnių, tautybės, rasės, šeimų įvairovės santykio svarba;
- patirtinio ugdymo - pagrindinį vaidmenį atlieka asmeninė patirtis, mokymosi proceso, pažangos ir pasiekimų refleksija;
- inovatyvumo – įstaigos bendruomenės gyvenime priimamos, įgyvendinamos ir kuriamos naujos idėjos.

V SKYRIUS UGDYMO METODAI

Igyvendinant Ikimokyklinio ugdymo programą, taikomi ugdymo metodai:

- edukacinių programų vykdymas išvykų metu;
- grupinė veikla, ugdymas (-is) bendradarbiaujant;
- individuali vaiko veikla;
- praktinė – pažintinė veikla;
- projektinė veikla;
- tyrinėjimas, eksperimentavimas, stebėjimas, probleminių situacijų sprendimas;
- pokalbiai, diskusijos;
- edukaciniai ir judrieji žaidimai.

VI SKYRIUS UGDYMO PRIEMONĖS

Pažinimo kompetencijai ugdyti naudojamos priemonės: kompiuteris su garso kolonėlėmis, muzikinis centras, interaktyvus stalas, edukacinės bitutės, gaublys, informaciniai leidiniai (enciklopedijos, knygos, plakatai, žemėlapiai), televizijos informacinės laidos vaikams (laidos apie gyvūnus, jų gyvenimo ypatumus, apie augalų įvairovę, klimato kaitą ir gamtos stichijas), gyvūnų ir augalų nuotraukos, gamtinė medžiaga (akmenukai, kriauklės, kaštonai, kankorėžiai, mediniai pagaliukai, medžių žievės, samanės, smėlis, šienas, medžiagos skiautės, molis, sniegas, ledas ir kt.), druska, riešutai, makaronai, žirniai, ryžiai, moliūgų sėklos, griekiai, didinamieji stiklai, termometras, puodeliai su padalomis, kempinės, viela, virvelės darbeliams ir eksperimentams, skaičių kortelės, skaičiuojamieji pagaliukai, liniuotės, įvairios sėklos (pupelės, agurkai, žirniai, pomidorai, salotos), maisto produktai, vaistažolės.

Priemonės komunikavimo kompetencijai: įvairūs žaidimai, grupės biblioteka (vaikų enciklopedijos, knygutės, vaikų žurnalai, dailės albumai, plakatai, loto, interaktyvios grindys, projektorius ir kt.), pasakų, muzikos, gamtos garsų pamėgdžiojimų CD įrašai, stalo žaidimai (su raidėmis, užrašais skirti kalbai ugdyti), žaidimai – galvosūkių, maganetinė rašymo lenta, atskiri pratimų lapai, įvairių užduočių vaikui rinkiniai, knygų lentynos, komodos, dėžės, segtuvai priemonėms laikyti.

Priemonės meninei kompetencijai: interaktyvus stalas, šviesos stalas, įvairios dailės priemonės (guašas, plastikiniai buteliai, baltos medžiagos skiautės, pagaliukai, vienkartinės lėkštės, puodukai, plunksnelės, spaudai, lipdukai, klijai, pieštukai, flomasteriai, kreidelės, akmenukai, įvairūs siūlai, spalvotas ir baltas popierius, seni laikraščiai, žurnalai, gamtinė medžiaga, teptukai, žirklės, buitinės antrinės žaliavos, priemonės lipdymui (plastilinas, molis, tešla, lentelės, kočėlas, plastikiniai peiliukai, įvairios formelės, indeliai ir kt.), presuotų drožlių kamščiai, putplastis, šenilo vielos strypeliai, politenas, kaukės ir kiti.

Universalių žaidimų priemonės: žaidimai su kauliukais, domino, loto, medinė, plastmasinė statybinė medžiaga, lėlės, dėlionės, muilo burbulai, tautiniai rūbai, piešimo lenta, kreida, smėlio laikrodis, daržovės, vaisiai, lėkštės, dėžutės, laistytuvai, kastuvėliai, grėbliukai, žibintuvėliai, veidrodžiai, muilas, šampūnas, vata, skalbinių segtukai, pom pom rutuliukai, šiaudeliai, kaladėlės (silikatinių plytų, medžio, polistireninio putplasčio kaladėlės), veržlės, poveržlės, varžtai, dantų krapštukai, Olifu priemonės (pėdsakai, Bingo Bango, spalvingosios virvės).

Priemonės sveikatos saugojimo kompetencijai: įvairaus dydžio ir paskirties kamuoliai (paprasti, kimštiniai, šokinėjimo), krepšinio lentos, šokdynės; lankai, kėgliai, lazdos, skarelės, skraistės, priemonės estafetėms, gimnastikos suoleliai, čiužiniai, įvairūs treniruokliai, paveikslėliai, knygelės, dėlionės, loto augimo ir sveikatos temomis, priemonės smulkiąjai motorikai lavinti (narstyti, segioti, raišioti, varstyti...), higienos reikmenys (muilas, servetėlės, rankšluosčiai), vaikams pritaikyti baldai: kėdutės, staliukai, spintelės ir kt.

Ugdymo priemonės parenka pedagogas ir jas kūrybiškai atnaujina, atsižvelgdamas į grupę lankančių vaikų ypatumus ir poreikius, vaikų idėjas.

Grupės patalpose poilsiui naudojamos mobilios lovytės.

VII SKYRIUS UGDYMO IR UGDYMO SI TURINYS

I. Socialinė kompetencija

Eil. Nr.	Ugdymo sritis	3-4 metų vaiko pasiekimai	5-6 metų vaiko pasiekimai
1.	<p><u>Emocijų suvokimas ir raiška</u></p> <p>Vertybinių nuostata Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.</p> <p>Esminis gebėjimas Atpažįsta bei įvardija savo ir kitų jausmus jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda)</p>	<p>Atpažįsta ir pavadina kitų emocijas (pikta, liūdna, linksma) pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus. Supranta, kad jo ir kitų emocijos gali skirtis (jam linksma, o kitam tuo pat metu liūdna). Geriau supranta kitų emocijas ir jausmus, dažnai tinkamai į juos reaguoja.</p>	<p>Apibūdina emocijas (pikta, liūdna, linksma) sukėlusias priežastis. Vis geriau supranta ne tik kitų jausmus, bet ir situacijas, kuriose jie kyla (pakviečia žaisti nuliūdusį vaiką, kurio į žaidimą nepriėmė kiti, pasako arba paklausia, kodėl pyksta, kodėl verkia). Pradeda kalbėtis apie jausmus su kitais. Vaikas tyrinėja savo kūną, jausmus, mintis, kalbą.</p>
2.	<p><u>Savireguliacija ir savikontrolė</u></p> <p>Vertybinių nuostata Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.</p> <p>Esminis gebėjimas Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsivardina geba nusiraminti.</p>	<p>Sekdamas suaugusiojo bei kitų vaikų pavyzdžiu laikosi grupėje numatytos tvarkos ir susitarimų (netriukšmauti, saugoti knygas ir žaislus, daiktus dėti į vietą, neskriausti draugų, mandagiai elgtis prie stalo). Žaisdamas stengiasi laikytis žaidimo taisyklių.</p>	<p>Savarankiškai laikosi tvarkos ir žaidimo taisyklių. Bando konfliktus spręsti taikiai. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio jį provokuojančiose situacijose. Pasako galimas savo ar kito asmens netinkamo elgesio pasekmes. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį.</p>
3.	<p><u>Savivoka ir savigarba</u></p> <p>Vertybinių nuostata Save vertina teigiamai.</p> <p>Esminis gebėjimas Supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu“), priskiria</p>	<p>Pasako, kas jis yra – berniukas ar mergaitė, atskiria berniukus nuo mergaičių, pavadina 5–6 kūno dalis (galva, kaklas, rankos, kojos, pilvas, keliai). Palankiai vertina save. Supranta, kad turi nuo kitų</p>	<p>Jaučiasi esąs šeimos, vaikų grupės narys, kalba apie šeimą, draugus. Pasako savo tautybę. Ima suvokti save, kaip galintį, daryti įtaką kitam (pralinksminėti, padėti ir kt.). Save vertina teigiamai. Stebi ir atpažįsta kitų palankumo ir nepalankumo jam ženklus</p>

	<p>save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais. Palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.</p>	<p>atskirą savo norų, ketinimų, jausmų pasaulį. Siekia kitų dėmesio, palankių vertinimų. Vadina save vardu, kalba pirmuoju asmeniu.</p>	<p>(pasakytus žodžius, kvietimą žaisti kartu ir kt.) Atpažįsta save nuotraukoje, veidrodėlyje, rodo piršteliu, atpažįsta ir parodo šešias ir daugiau savo kūno dalių.</p>
4.	<p><u>Santykiai su suaugusiais</u></p> <p>Vertybinių nuostata Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.</p> <p>Esminis gebėjimas Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi. Žino kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais.</p>	<p>Grupėje jaučiasi saugus, rodo pasitikėjimą auklėtojais, bendradarbiauja su jais: guodžiasi, kalbasi, klausia, tariasi. Mėgdžioja suaugusiojo kalbą, veiksmus, poelgius, emocijų raiškos būdus. Paklaustas suaugusiajam pasako savo nuomonę. Dažniausiai stengiasi laikytis suaugusiųjų nustatytos tvarkos, priima jų pagalbą, pasiūlymus. Mėgsta ką nors daryti kartu su suaugusiuoju. Pratinasi būti mandagus – pasisveikinti, atsiveikinti, paprašyti, padėkoti.</p>	<p>Mandagiai bendrauja su suaugusiais (pasisveikina, atsiveikina, paprašo, paklausia, išklauso). Tariasi, diskutuoja su jais dėl dienotvarkės ir elgesio taisyklių, stengiasi laikytis susitarimų, geba išsakyti savo nuomonę. Žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Žino į ką galima kreiptis pagalbos pasimetus, nutikus nelaimei. Aktyviai veikdamas perima socialines normas, elgesio modelius, tradicijas. Palaiko kontaktą su suaugusiuoju, kartu piešia, žaidžia, keičiasi informacija, prašo pagalbos. Pokalbių metu sužino, kaip bendruomenėje žmonės susiję vieni su kitais.</p>
5.	<p><u>Santykiai su bendraamžiais</u></p> <p>Vertybinių nuostata Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.</p> <p>Esminis gebėjimas Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalinasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.</p>	<p>Kartu su bendraamžiais žaidžia bendrus žaidimus (kviečia žaisti, priima, prašosi priimamas į žaidimą). Domisi naujais žaislais, priemonėmis, juos tyrinėja. Žaisdamas mėgdžioja kitus vaikus, supranta jų norus. Tariasi dėl vaidmenų, siužeto, žaislų. Sugeba palaukti savo eilės, dalijasi žaislais, priemonėmis su kitais vaikais. Žaidžia su vienu ar keliais vaikais.</p>	<p>Rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais, palaikyti su jais gerus santykius, domisi skirtumais tarp vaikų ir juos toleruoja. Su suaugusiojo pagalba mokosi susipažinti su naujais vaikais. Taikiai diskutuoja, tariasi, derasi su kitais vaikais dėl žaidimų sumanymų ir veiklos. Siekdamas rasti kompromisą, išitraukia į derybų procesą. Supranta, koks elgesys yra geras ar blogas ir kodėl. Suvokia savo veiksmų pasekmes sau ir kitiems. Turi draugą arba kelis nuolatinius žaidimų partnerius. Žaidžia siužetinius žaidimus pritaikydami bendravimo modelius.</p>

6.	<p><u>Iniciatyvumas ir atkaklumas</u></p> <p>Vertybinė nuostata Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.</p> <p>Esminis gebėjimas Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.</p>	<p>Dažniausiai pats pasirenka ir kuri laiką kryptingai plėtoja veiklą vienas ir su draugais. Atlieka parodytus judesius, sugalvoja savus.</p> <p>Įsitraukia į suaugusiojo pasiūlytą veiklą. Susidūręs su kliūtimi, bando ką nors daryti kitaip arba laukia suaugusiojo pagalbos.</p> <p>Atlieka ritmiškus judesius su muzika (eina, ploja, trepsi). Siekia savarankiškumo, bet vis dar laukia suaugusiųjų paskatinimo, padrąsinimo.</p>	<p>Vykdo paties pasirinktą veiklą, ją tęsia po dienos miego, kitą dieną. Bando derinti kūrybinį judėjimą dviese, tryse.</p> <p>Susidomėjęs ilgesniam laikui įsitraukia į suaugusiojo pasiūlytą veiklą, siūlo vaikams ir suaugusiajam įsitraukti į jo sugalvotą veiklą.</p> <p>Eksperimentuodami atranda, kuria judėjimo variantus. Savarankiškai bando įveikti kliūtis savo veikloje, nepasisėkus, kreipiasi į bendraamžius ir tik po to į suaugusįjį.</p>
7.	<p><u>Problemu sprendimas</u></p> <p>Vertybinė nuostata Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.</p> <p>Esminis gebėjimas Atpažįsta kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.</p>	<p>Supranta, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema. Nori ją įveikti, išbando paties taikytus, stebėtus ar naujai sugalvotus veikimo būdus. Supranta, kad pavyko įveikti sunkumus. Nepasisėkus prašo pagalbos suaugusiojo.</p> <p>Pradeda suprasti: geras, gražus, mylimas, išdykęs ir pan. Geba save vertinti. Mokosi nepasimesti erdvėje, o pasimetus – ieškoti išeities.</p>	<p>Pasako, su koku sunkumu ar problema susidūrė. Ieško tinkamų sprendimų, tariasi su kitais ir atsižvelgia į jų nuomonę, siūlo ir priima pagalbą.</p> <p>Suvokia jausmų įvairovę, mokosi suprasti, kad visi turi jausmus. Nepasisėkus bando kelis kartus, prašo kito vaiko ar suaugusiojo pagalbos.</p> <p>Teisingai rengiasi panaudodamas paties susikurtus ir suaugusiojo parodytus būdus.</p>

II. Pažinimo kompetencija

Eil. Nr.	Ugdymo sritis	3-4 metų vaiko pasiekimai	5-6 metų vaiko pasiekimai
1.	<p><u>Aplinkos pažinimas</u></p> <p>Vertybinė nuostata Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.</p> <p>Esminis gebėjimas Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save,</p>	<p>Pasako gyvenvietės, kurioje gyvena, pavadinimą, savo vardą ir pavardę.</p> <p>Pastebi pasikeitimus aplinkoje. Pastebi ir nusako aiškiausiai pastebimus gyvūnų ir augalų požymius.</p> <p>Atpažįsta gamtoje, paveiksluose sutinkamus gyvūnus (vilkas, lapė, kiškis, ežys, arklys, karvė, šuo, katė)</p>	<p>Pasakoja apie savo šeimą, tradicijas.</p> <p>Žino savo ir artimųjų vardus, pažįsta juos nuotraukose.</p> <p>Moka papasakoti apie savo gimtąjį kaimą ar gyvenvietę.</p> <p>Pasako savo gatvės pavadinimą. Įvardija žinomus gyvenvietės objektus.</p> <p>Žino didžiausių Siesikų seniūnijos gyvenviečių</p>

	<p>savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.</p>	<p>medžius (obelys, eglė, beržas, pušis, ąžuolas), gėles (tulpė, rožė, žibutė, snieguolė), daržoves (morka, bulvė, kopūstas, moliūgas), grybus (baravykas, raudonikis).</p> <p>Orientuojasi savo grupės, darželio, namų aplinkoje.</p> <p>Pasako metų laikų pavadinimus (vasara, žiema, ruduo, pavasaris) ir būdingus jiems požymius, skiria daugiau gamtos reiškinių (lietus, pūga, šlapdriba). Pastebi ir pasako, koks oras (lyja, sninga, šviečia saulė, pučia vėjas ir pan.).</p>	<p>pavadinimus. Gali savarankiškai nueiti į valgyklą ir rūbinėlę.</p> <p>Atpažįsta ir įvardija naminius (karvė, arklys, kiaulė, ožka, šuo, katė, višta, gaidys) ir kai kuriuos laukinius gyvūnus (lapė, vilkas, kiškis, ežys, briedis, stirna, voverė).</p> <p>Samprotauja apie naminių ir laukinių gyvūnų gyvenimo skirtumus. Skiria daržoves (bulvė, kopūstas, morka, svogūnas, moliūgas, burokėlis), vaisius (obuolys, slyva, kriaušė), uogas (braškė, žemuogė, serbentai), nusako, kaip juos naudoti maistui. Pasakoja apie tradicines šventes, moka prižiūrėti kambarinius augalus, daržoves, stebi jų augimą.</p> <p>Pastebi ir pasako, koks oras (lyja, sninga, šviečia saulė, pučia vėjas ir pan.).</p>
2.	<p><u>Skaičiavimas ir matavimas</u></p> <p>Vertybinių nuostata Nusiteikęs pasaulį pažinti skaičiuodamas ir matuodamas.</p> <p>Esminis gebėjimas Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, vartoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradeda suvokti laiko tėkmę ir trukmę.</p>	<p>Skaičiavimas Skaičiuoja daiktus bent iki 3, palygina dvi daiktų grupes pagal daiktų kiekį grupėje.</p> <p>Padalina daiktus į grupes po lygiai (po du, po tris). Žino, kad prie daiktų pridėdant po vieną jų skaičius grupėje didėja, o paimant po vieną – mažėja.</p> <p>Matavimas Atpažįsta ir atrenka apskritos, keturkampės, kvadratinės ir trikampės formos daiktus, vienodo dydžio ar spalvos daiktus. Statydamas, grupuodamas, konstruodamas, komponuodamas, pradeda atsižvelgti į daikto formą, dydį, spalvą. Labai skirtingus ir vienodus daiktus palygina pagal ilgį, storį, aukštį, masę ir pan. Dydžių skirtumams apibūdinti pradeda vartoti žodžius: didesnis – mažesnis, ilgesnis – trumpesnis, storesnis – plonesnis, aukštesnis – žemesnis ir pan.</p>	<p>Skaičiavimas Skaičiuoja bent iki 5 (6 metų – iki 10). Dėliodamas kelis daiktus, sugeba atsakyti į klausimus: Kiek iš viso? Kiek daugiau? Kiek mažiau?</p> <p>Pratęsdamas pasikartojančių daiktų ar elementų seką, nebūtinai laikosi tos pačios jos sudarymo logikos (pvz., iš pradžių gali imti daiktus ar elementus pagal vieną požymį, vėliau – pagal kitą).</p> <p>Matavimas Skiria trikampę, stačiakampę formas. Kalbėdamas apie spalvą, vartoja žodžius „vienos spalvos“, „dvispalvis“. Daiktus, grupuoja, komponuoja atsižvelgdamas į jų spalvą, formą arba dydį, įvairios dėlionės iš geometrinių figūrų, geometrinių formų obelų sodas, kūrybiniai žaidimai su lego, konstruktoriais).</p> <p>Kalbėdamas apie atstumą, daiktų ilgį, plotį, aukštį, storį, masę, vartoja žodžius: ilgesnis – trumpesnis, siauresnis –</p>

			platesnis, aukštesnis – žemesnis, lengvesnis – sunkesnis. Žino, ką reiškia sudėlioti nuo mažiausio iki didžiausio, ir atvirkščiai. Suvokia, kad knygos skaitomos iš kairės į dešinę ir iš viršaus į apačią. Juda nurodyta kryptimi. Skiria ir žodžiais išreiškia erdvinius daikto santykius su savimi: priešais mane, už manęs, šalia manęs, mano kairėje ir pan. Skiria sąvokas šiandien, vakar, rytoj.
3.	<p><u>Tyrinėjimas</u></p> <p>Vertybinė nuostata Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.</p> <p>Esminis gebėjimas Aktyviai tyrinėja save supančią aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.</p>	<p>Pats pasirenka žaidimui ar kitai veiklai reikalingus daiktus ir medžiagas, paaiškina, kodėl pasirinko. Žaisdamas tyrinėja, išbando daiktus bei medžiagas (pvz., plaukia ar skęsta, rieda ar sukasi ratu, tinka daiktai vienas prie kito, ar ne ir pan.). Atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis.</p> <p>Stebi savo aplinkoje įvairius daiktus, jais naudojami, tyrinėja.</p>	<p>Domisi aplinka, mėgsta stebėti, kaip auga augalai, kaip elgiasi gyvūnai, noriai atlieka paprastus bandymus, tyrinėja, iš kokių medžiagų padaryti daiktai, kur jie naudojami.</p> <p>Stebėdamas fotografijas aiškinasi, kuo yra panašūs su savo artimaisiais, kuo skiriasi nuo jų. Lygina daiktus, medžiagas, augalus ir gyvūnus, atsižvelgdamas į savybes, juos tikslingai grupuoja ir klasifikuoja.</p> <p>Apibendrina daiktus pagal jų funkcinę reikšmę (puodelis – gerti, kėdė – sėsti). Paaiškina, kad su nežinomais daiktais ir medžiagomis reikia elgtis atsargiai, stengiasi tai daryti.</p> <p>Stebi savo aplinkoje įvairius daiktus, jais naudojami, tyrinėja.</p>
4.	<p><u>Mokėjimas mokytis</u></p> <p>Vertybinė nuostata Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.</p> <p>Esminis gebėjimas Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas, pradeda suprasti mokymosi procesą.</p>	<p>Veikia spontaniškai ir tikėdamasis tam tikro rezultato. Klausia, kaip kas nors vyksta, kaip veikia, atidžiai stebi, bando. Modeliuoja veiksmus ir siužetinio žaidimo epizodus. Džiaugiasi tuo, ko išmoko. Pažįsta ir pavadina namų apyvokos daiktus, žaislus, juos grupuoja pagal dydį, spalvą, formą ir kitus bendrus požymius.</p> <p>Mėgta kūrybiškai žaisti, veikti, siūlo žaidimų ir veiklos idėjas, imasi iniciatyvos, įgyvendina, pastebi ir komentuoja</p>	<p>Kalba apie tai, ką norėtų išmolti, ką darys, kad išmottų, numato, ką veiks toliau, kai išmoks. Išsiaiškina, kokios informacijos reikia, randa reikiamą informaciją įvairiuose šaltiniuose, pvz., enciklopedijose, žinyuose. Siūlo ir jungia idėjas bei strategijas joms įgyvendinti.</p> <p>Liečia ir stebi daiktus ar objektus, juos tyrinėja. Žaisdami mėgdžioja įvairius gyvūnus, susitapatina su jais (gyvūnų ir paukščių pamėgdžiojimai, mįslės, erziniai, minklės, kūriniai. Pasako, ką jau išmoko, ko dar</p>

	padarinius.	mokosi, paaiškina, kaip mokėsi, kaip mokysis toliau.
--	-------------	--

III. Komunikavimo kompetencija

Eil. Nr.	Ugdymo sritis	3-4 metų vaiko pasiekimai	5-6 metų vaiko pasiekimai
1.	<p><u>Sakytinė kalba</u></p> <p>Vertybinė nuostata Nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.</p> <p>Esminis gebėjimas Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiaisiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreikšdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis.</p>	<p>Klausymas Klausosi pasakojamų ir skaitomų, kūrinėlių, naujų žodžių. Nepertraukia skaitančiojo. Klausosi smulkiosios tautosakos įrašų, paukščių balsų pamėgdžiojimų, gamtos garsų, stengiasi juos išgirsti ir atpažinti gamtoje, pratinasi juos pakartoti. Žaidžia klausymosi įgūdžių lavinimo žaidimus.</p> <p>Kalbėjimas Vartoja paprastos konstrukcijos gramatiškai taisyklingus sakinius. Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, kalba apie juos. Vienu ar keliais žodžiais atsako į elementarius klausimus. Kartu su suaugusiuoju deklamuoja eilėraštkus. Mokosi apibūdinti įvairius aplinkos objektus, gamtos reiškinius, žmones. Su suaugusiojo pagalba mokosi tiksliai formuluoti sakinius. Žaidžia vaidmeninius žaidimus, pritaikydami kalbą pasirinktam vaidmeniui. Žaisdamas vartoja įvardžius, veiksmažodžius, daiktavardžius, būdvardžius, žodžio formas, jaustukus,rieveiksmius, derina galūnes.</p>	<p>Klausymas Klausosi įvairaus turinio tekstų (grožinių, publicistinių, informacinių) apie aplinką, įvairius įvykius, reiškinius. Supranta, kad į jį kreipiamasi ar kalbama ne gimtąja kalba. Įsiklauso į įvairius garsus mus supančioje aplinkoje, lygina juos (kompiuteriniai, kalbos, klausymosi įgūdžių lavinimo žaidimai).</p> <p>Kalbėjimas Kalba, pasakoja apie tai, kas buvo nutikę, įvykę, tai siedamas su žmonėmis, gamtos reiškiniais. Pasakoja pagal paveikslėlių serijas, savo piešinius, knygų iliustracijas. Kalba ramiu tonu, aiškiai, mandagiai. Žaidžia žodžių žaidimus: įvairiai juos intonuoja, įsiklauso į skambėjimą, kuria naujus žodžius vadovaudamiesi jau atrastu kalbos jausmu. Vartoja įvairią techniką, transporto, priemones, prietaisus įvardijančius žodžius. Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais. Išgirsta pirmą garsą trumpuose žodžiuose, varduose.</p>
2.	<p><u>Rašytinė kalba</u></p> <p>Vertybinė nuostata Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.</p> <p>Esminis gebėjimas Atpažįsta ir rašinėja raides,</p>	<p>Skaitymas Varto knygeles, dėmesį skirdamas ne tik paveikslėliams, bet ir tekstui, prašydamas paskaityti. Geba sieti paveikslėlius su juose vaizduojamais daiktais, juos pavadina. Atkreipia dėmesį į</p>	<p>Skaitymas Domisi abėcėlės raidėmis. Pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide. Supranta, kad raidės turi savo pavadinimą. Žino aplinkoje matomų kai kurių spausdintų žodžių prasmę. Žino keliolika</p>

	<p>žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.</p>	<p>raides, simbolius aplinkoje. Suvokia, kad knygas reikia saugoti, taisyso suplyšusias. Pažįsta keliolika abėcėlės raidžių. Rašymas Naudoja įvairias rašymo priemones, piešia vertikalias ir horizontalias linijas. Pieštukais, flomasteriais, rašikliais keverzoja, imituoja rašymą (vaiko kraigalionėse matomos kai kurie raidžių elementai). Pasižymi savo daiktus kortele su užrašytu vaiko vardu. Lavina smulkiosios motorikos raumenis rašydamas molyje, smėlyje pagaliukais, akmenukais, ir kita gamtine medžiaga.</p>	<p>abėcėlės raidžių. Supranta, kad garsas siejamas su raide, o raidės sudaro žodį. Rašymas Kopijuoja raides, paprastus žodžius, supranta rašymo tikslus. Pasižymi savo daiktus kortele su užrašytu vaiko vardu. Mokosi parašyti savo vardą ant darbelio ar piešinio. Piešia ornamentus, rašo molyje, smėlyje, lentoje ir kt. Dėlioja įvairias dėliones su raidėmis. Piešia, dekoruoja raideles popieriaus lape. Piešdamas, kopijuodamas, bandydamas rašyti mokosi taisyklingai laikyti pieštuką. Kompiuteriu parašo keletą raidžių ar žodžių, juos perskaito.</p>
--	--	---	--

IV. Sveikatos saugojimo kompetencija

Eil. Nr.	Ugdymo sritis	3-4 metų vaiko pasiekimai	5-6 metų vaiko pasiekimai
1.	<p><u>Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai</u></p> <p>Vertybinių nuostata Noriai ugdomi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.</p> <p>Esminis gebėjimas Tvarkingai valgo, naudojami šaukštu, šakute, peiliu. Savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.</p>	<p>Geba naudotis stalo įrankiais (šaukštu, šakute). Eina į tualetą, padedamas suaugusiojo nusirengia ir apsirengia, bando prausti, nusišluostyti veidą, rankas. Sutvarko dalį žaislų su kuriais žaidė. Supranta, kad negalima imti degtukų, vaistų, aštrių ir kitų pavojingų daiktų. Skiria savo asmeninius daiktus. Susipažįsta su kūno dalimis, vidaus organais, žino jų paskirtį. Mokosi rūpintis kūno švara, naudotis higienos reikmenimis. Žino, kad negalima valgyti rasto maisto.</p>	<p>Valgo tvarkingai, taisyklingai naudojasi stalo įrankiais (šaukštu, šakute, peiliu). Įvardija keletą maisto produktų, kuriuos valgyti sveika. Savarankiškai apsirengia, nusirengia, apsiauna, nusiauna batus. Savarankiškai plaunasi rankas, prausiasi, nusišluosto rankas ir veidą. Mokosi ir nori būti tvarkingi, laikosi švaros, deramai prižiūri savo kūną ir drabužius. Susipažįsta su kūno dalimis, vidaus organais, žino jų paskirtį. Skaito kūrinius apie dantukų priežiūrą, mokosi taisyklingai valyti dantis. Priminus tvarkosi žaislus ir veiklos vietą. Žaisdamas, ką nors veikdamas, stengiasi saugoti save ir kitus.</p>
2.	<p><u>Fizinis aktyvumas</u></p>	<p>Pastovi ant vienos kojos (3–sekundes). Eina plačia (25–30</p>	<p>Eina pristatydamas pėdą prie pėdos, pakaitiniu ir</p>

	<p>Vertybinių nuostata Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.</p> <p>Esminis gebėjimas Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tiksliai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių - rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika (sega sagas, kerpa žirkėmis, veria ant virvutės smulkius daiktus).</p>	<p>cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį. Lipa ir nulipa laiptais laikydamasis suaugusiojo rankos ar turėklų. Atsispirdamas abiem kojomis pašoka nuo žemės, nušoka nuo laiptelio, peršoka liniją, spiria kamuolį. Konstruoja, ridena, mēto, gauda kamuolį, įkerpa popieriaus kraštą. Pieštuką laiko tarp nykščio ir kitų pirštų, tiksliau atlieka judesius plaštaka ir pirštais (ima, atgnybia, kočioja tarp delnų). Žaidžia judriuosius žaidimus koordinacijai, greičiui, jėgai, vikrumui, statikai, siužetinius žaidimus, bendravimui ir smulkiajai motorikai lavinti. Geba žaisti pritūpęs. Moka ridenti kamuolį, stumti mašinėlę ar vežimėlį, eiti paskui jį.</p>	<p>pristatomuoju žingsniu, aukštai keldamas kelius, atlikdamas judesius rankomis. Greitai, vikriai bėgioja vingiais, greitėdamas ir lėtėdamas, bėga ant pirštų galų. Šokinėja abiem kojomis vietoje ir judėdamas pirmyn, ant vienos kojos, peršoka žemas kliūtis, pašoka siekdamas daikto. Laipioja lauko įrengimais. Pieštuką ir žirkles laiko beveik taisyklingai. Tiksliai atlieka judesius pirštais ir ranka (veria ant virvelės smulkius daiktus, sega sagas). Meta kamuolį iš įvairių padėčių į taikinį. Atsega ir užsega rūbų sagas, batų segtukus. Judriosios veiklos metu meta į taikinį, sega prie juostos segtukus, riša juosteles, klijuoja lipdukus ir pan.</p>
--	--	---	--

V. Meninė kompetencija

Eil. Nr.	Ugdymo sritis	3-4 metų vaiko pasiekimai	5-6 metų vaiko pasiekimai
1.	<p><u>Meninė raiška</u></p> <p>Vertybinių nuostata Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.</p> <p>Esminis gebėjimas Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.</p>	<p>Muzika Dainuoja trumpas aiškaus ritmo daineles. Drauge su pedagogu žaidžia muzikinius žaidimus, jų tekstą imituoja rankų, kūno judesiais (žingsniuoja, bėga, apsisuka). Judėdami eksperimentuoja balsu, toniniais, ritminiais dariniais. Kuria savas dainas su įvairiais garsažodžiais.</p> <p>Šokis Šoka spontaniškai kurdamas dviejų – trijų natūralių judesių (eina, pritupia, pasisuka ir kt.) seką. Kartoja įvairius suaugusiojo rodokus judesius. Mokosi eiti ratu susikibus rankomis. Keičia judesius pagal muzikos charakterį ir stiprumą.</p>	<p>Muzika Kartu su kitais dainuoja trumpas, aiškaus ritmo, siauro diapazono, dainas. Dainavimą palydi ritmiškais judesiais. Tyrinėja savo balso galimybes (dainuoja garsiai, tyliai, aukštai, žemai, greičiau, lėčiau). Žaidžia muzikinius žaidimus, atlikdamas kelis nesudėtingus judesius: eina, bėga rateliu, trepsi, ploja, mojuoja, sukasi po vieną ir už parankių. Susikaupęs klausosi įvairių muzikinių kūrinių, judesiu spontaniškai reaguoja į muzikinio kūrinio ypatumus. Apibūdina ir vertina muziką, perteikia savo mintis.</p> <p>Šokis Žaidžia vaizduojamuosius</p>

		<p>Žaidimai, vaidyba Žaisdamas su daiktu ar žaislu atlieka matytus veiksmus ir judesius. Mėgdžioja šeimos narių kalbą bei veiksmus. Muzikiniuose rateliuose judesiais ir veiksmais vaizduoja siužeto elementus. Improvizuoja „grodamas“ koku nors instrumentu, žaislu. Kviečia vaikus ir suaugusius kartu dainuoti, šokti, groti.</p> <p>Vizualinė raiška Piešia įvairias linijas, jas jungia į formas vis labiau koordinuodamas rankų judesius. Bando ką nors pavaizduoti (mamą, mašiną). Eksperimentuoja dailės medžiagomis ir priemonėmis, tyrinėja įvairius veikimo jomis būdus. Piešdamas, spauduodamas, tapydamas, lipdydamas, konstruodamas labiau mėgaujasi procesu, o ne rezultatu. Keiverzoja vertikalius ir horizontalius brūkšnius lape, piešia „karakulius“. Štampuoja pirštais, plaštaka, teptuku, įvairios faktūros daiktais ir daržovėmis. Piešia pagaliuku ant smėlio, sniego, kreida ant lentos, šaligatvio bei asfalto. Instinktyviai konstruoja ir klijuoja, iš atsitiktinių medžiagų.</p>	<p>(darbo proceso, augalų vegetacijos ir gyvūnų) šokamuosius žaidimus, šoka trijų – keturių natūralių judesių (bėga, sukasi, ritasi ir kt.) šokius. Imituoja žaidimų personažus, keičia judesius pagal muzikos charakterį, garsų stiprumą. Tyrinėja, kurias kūno dalis galima ritmiškai judinti, kurios gali padėti išgauti ritminius garsus. Mokosi skaičiuočių, garsų pamėgdžiojimų, erzinimų, skandavimų, gyvūnijos apdainavimų, liaudies dainų. Šoka panaudodami įvairias priemones: lankus, gėles, kaspinus, lietučius, balionus, skareles, vėduokles, kamuolius, ir t.t.</p> <p>Žaidimai, vaidyba Žaisdamas atkuria matytų situacijų fragmentus, panaudoja tikrus daiktus, reikmenis, drabužius. Žaidžia vaidmeninius žaidimus panaudodami lėles, kaukes, aplinkos daiktus. Žiūri stalo, lėlių teatro vaidinimus, patys įsijungia į veiksmą. Kuria dialogą tarp veikėjų, išraiškingai intonuoja.</p> <p>Vizualinė raiška Patirtį išreiškia įvairiomis linijomis, juderiniais, dėmėmis, geometrinėmis ir laisvomis formomis ir spalvomis, išgaudamas šiek tiek atpažįstamus vaizdus, objektus, juos įvardija. Intuityviai derina spalvas, sudaro kontrastus, siekia pasikartojančio ritmo ornamentuose. Puošyboje panaudoja įvairią gamtinę medžiagą: lapelius, gėlytes, žieveles, kriaukles ir akmenėlius kt. Piešia geometrines formas, savo plaštakos, pėdos kontūrus.</p>
--	--	--	---

			<p>Apvedžioja trafaretų formas, taip išgaudami norimą piešinį, paveikslą.</p> <p>Lipdo iš įvairių medžiagų: plastilino, molio, drėgno smėlio, sniego, tešlos. Mokosi lipdyti iš atskirų detalių ir skulptūriniu būdu, formą išgaudami iš vientiso medžiagos gabalo.</p> <p>Kūrybos procesą palydi pasakojimu, komentavimu, gestikuliacija, mimika.</p>
2.	<p><u>Estetinis suvokimas</u></p> <p>Vertybinė nuostata Domisi, gėrįsi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla.</p> <p>Esminis gebėjimas Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, dalijasi išgyvenimais, išpūdžiais.</p>	<p>Atpažįsta ir džiaugiasi kai kuriais jau girdėtais muzikos kūriniais, žinomais vaidinimo veikėjais. Girdėdamas kalbą, dainavimą, muziką judina rankas ir kojas, įsikibęs į atramą linguoja ir spyruokliuoja kojomis. Emocingai reaguoja žiūrėdamas savo ir kitų piešinėlius, spalvingas knygelėlių iliustracijas, žaislus. Paklaustas pasako, ar patiko muzikos kūrinėlis, dainelė, šokis, vaidinimas, dailės darbelis. Pasivaikščiojimų metu gėrįsi aplinkos daiktais, gamta ir jos reiškiniais. Klausosi gamtos garsų, juos imituoja.</p>	<p>Noriai dainuoja, šoka, vaidina, kreipia dėmesį į savo aprangą. Keliais žodžiais ar sakiniiais pasako savo išpūdžius apie išgirstą dainelę, eilėrašį, pasaką, matytus vaidinimus, dailės kūrinius, knygų iliustracijas, gamtos ir aplinkos daiktus ir reiškinius.</p> <p>Apibūdina ir vertina muziką, perteikia savo mintis. Reaguoja į kitų nuomonę.</p>
3.	<p><u>Kūrybiškumas</u></p> <p>Vertybinė nuostata Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.</p> <p>Esminis gebėjimas Savitai reiškia savo išpūdžius (įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina).</p>	<p>Atranda naujus dalykus artimiausioje įprastoje aplinkoje. Įsivaizduoja gyvūnus, augalus, daiktus, apie kuriuos jam pasakojama, skaitoma.</p> <p>Pagal muziką atlieka imitacinius judesius (šokinėja kaip kiškiai, skrenda kaip gandrai, supa lėlę). Sugalvoja įdomių idėjų, skirtingų veikimo būdų.</p> <p>Bando eksperimentuoti muzikos garsais (judina varpelį, barškina barškutį, maigo cypiantį žaislą ir pan.).</p>	<p>Klausinėja, aiškindamasis jam naujus, nežinomus dalykus. Išradingai naudoja įvairias medžiagas, priemones.</p> <p>Kuria savitą muzikinį produktą: melodiją, ritminį pratimą, nedidelės apimties muzikinę pjesę, pritarimą dainai. Muzikine idėja pavaizduoja kokį nors įvykį ar gamtos reiškinį, perteikia žmogaus ar gyvūno charakterį.</p> <p>Tyrinėja dailės priemones – pieštukus, guašą, kreideles, teptukus, plastiliną.</p> <p>Bando įvairius vaizdavimo būdus: piešimą, tapymą, liejimą, lipdymą, aplikavimą, štampanimą.</p>

			<p>Viename darbelyje derina keletą dailės technikų.</p> <p>Žaidžia socialinius žaidimus, panaudoja žodines ir judesių raiškos priemones.</p> <p>Eksperimentuoja su dažais, išgauna įvairius atspalvius, bando juos pavadinti, ieško aplinkoje tokios spalvos daiktų.</p> <p>Džiaugiasi savitu veikimo procesu ir rezultatu.</p>
--	--	--	---

Pastaba. Detaliai ugdomoji veikla planuojama rengiant Savaitės planus (priedas Nr.1).

VIII SKYRIUS UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaiko pasiekimų bei pažangos vertinimas – neatsiejama kokybiško ugdymo(si) proceso dalis. Tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus tarpsniais kaupimas ir apibendrinimas.

Sistemiškai stebėdamas, fiksuojantis vaikų daromą pažangą, vertindamas, pedagogas: geriau pažįsta vaiką, kaip individą; išsiaiškina vaiko ugdymo(si) ypatumus ir mokymosi(si) stilių; nustato pasiekimų lygį ir daromą pažangą; kryptingai siekdamas programoje iškeltų tikslų, numato vaiko ugdymosi perspektyvas; ugdymo(si) procesą pritaiko pagal kiekvieno ugdytinio poreikius ir galimybes.

Įvertinimui naudojamosi ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu, kuriame pateikti vaiko ugdymosi pasiekimų žingsniai. Ugdytiniai stebimi ir vertinami nuolat. Pirmasis fiksuotas vertinimas atliekamas vaikui pradėjus lankyti grupę, tėvai informuojami apie jau turimus vaiko pasiekimus ir aptariama, ko bus siekiama artimiausiu laiku ir ateityje. Vėliau jo pasiekimai vertinami du kartus per metus (rudenį ir pavasarį) pildant Vaiko pasiekimų vertinimo lenteles (priedas Nr. 2).

Vertinimą atlieka pedagogas, vaiko tėvai. Įvertinama vaiko padaryta pažanga ir išsiaiškinamos sritys, kuriose vaiko pasiekimai yra geri, o kuriose – nelabai, aptariamos tolesnės ugdymo gairės.

Vaikui suprantama forma apibūdinamas pasiekimų vertinimo tikslas, su vaiku aptariami jo pasiekimai, būtinai pabrėžiant sėkmę. Taikomi šie vertinimo metodai:

- a. vaiko stebėjimas natūralioje aplinkoje;
- b. pokalbiai su vaiku ir tėvais;
- c. vaiko veiklos ir kūrybos darbelių analizė.

Vertinimo medžiaga, vaiko dailės ir kiti darbeliai, klausimai, idėjos kaupiamos vaiko pasiekimų aplanke.

Apie vaiko daromą pažangą tėvai informuojami asmeniškai.

Vaiko aplankas saugomas pradinio ugdymo skyriuje dvejus metus.

Vaikui pereinant į kitą ugdymo įstaigą, duomenis apie vaiko pasiekimų lygį pateikia pedagogas.

Surinktais įvertinimo duomenimis pedagogas remiasi planuodamas ugdymo procesą, numatydamas vaiko ugdymo individualizavimo galimybes.

UKMERGĖS R. SIESIKŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO SAVAITĖS PLANAS

Laikas: _____

Savaitės taikinys: _____

Vaikų gebėjimų, pasiekimų sritis: _____

Amžius: _____

Ugdymo (si) uždavinys: _____

<i>Eil. Nr.</i>	<i>Veiklos pavadinimas</i>	<i>Vaiko veiksenos, kurios vestų į galutinį rezultatą</i>	<i>Priemonės</i>	<i>Galutinis vaiko pasiekimų rezultatas pasiekus uždavinį</i>
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Tėvų, kitų pedagogų, specialistų pasiūlymai, pagalba vaikų veiklai:

Vaikų idėjos, jų sumanyta veikla:

Veiklos refleksija ir idėjos ateičiai:

Pedagogo vardas, pavardė, parašas _____

**UKMERĒGS R. SIESIKŲ PAGRINDINĒS MOKYKLOS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO GRUPĒS VAIKO PASIEKIMŲ VERTINIMO LENTELĒ**

Vaiko vards, pavardē .....

Amžius .....

Eil. Nr.	Pasielkimų sritis	I vertinimas (lapkritis)	II vertinimas (balandis)
		Pasiektas žingsnis	Pasiektas žingsnis
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			

Pedagogo vardas, pavardē, parašas _____

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS	1
1.1. INFORMACIJA APIE ŠVIETIMO TEIKĖJĄ.....	1
1.2. DIRBANTYS MOKYTOJAI IR SPECIALISTAI.....	1
1.3. TĖVŲ (GLOBĖJŲ), BENDRUOMENĖS POREIKIAI.....	2
1.4. ĮSTAIGOS SAVITUMAS IR TRADICIJOS.....	2
II. PROGRAMOS TIKSLAS	2
III. PROGRAMOS UŽDAVINIAI	3
IV. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI	3
V. UGDYMO METODAI	4
VI. UGDYMO PRIEMONĖS	4
VII. UGDYMO IR UGDYMO SI TURINYS	5
VIII. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS	15
IX. PRIEDAI	16